

15
Փարա

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փարա

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Գօլտոյ եւ ցաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ. ցաւառացիք իրարմէն տարուբեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ եւ եւամսեայ բաժնաւորսք ալ կը գնուեն ինքն:

Լրագրոյ վերաբերեալ գիր կամ համակ պետք է ուղղել տո. ցեր-իմք գիր ընդ փայտ խաւ Թ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ տարուիր: Եւամսեայ տարեկան տնտեսական համար 3 դրոշմ է. տեղի ա: ցամի համար տեղադրութիւն կը լլայ:

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ԿՈՎԿԱՍՏԱՆ ԵՄՍԿԱՆԻ

Տիգրայ 23 յունիս 1883

Համաճարակ տխրին ուներմանցը հե-
տըզհետէ երկիւղալի կերպարանք մ'ը-
տանալուն վրայ, Օսմանեան նաւահան-
գիստներէն և մինչև իսկ Կ. Պօլսէն՝ Սե-
ծովու առևտրական նաւահանգիստներն
հասնող նաւերը 7 օր քարանթինայի են.
Թարկելու որոշման գործադրութիւնը՝
մեծ յապաղումներ ու խանգարումներ
պատճառած են Ռուսիոյ և Թուրքիոյ մէջ
եղած թշուառութեան հաղորդակցու-
թեանց և առևտրական փոխադրութեանց
վիճակին մէջ, այնպէս որ Օսմանի և
Պօլսոյ մէջ շաբաթը 2-3 անգամ կատար-
ուած ծովային երթևեկութիւնը շաբա-
թը մի անգամի և Պօլսոյ ու Պաթլուսի
մէջ եղած շաբաթը մի անգամ չգտնու-
ուեալ երթևեկութիւնը՝ 15 օրն մի անգա-
մի իջած է: Ռուսական կառավարու-
թիւնն նաև երթալով ալ նախադեռ-
չութեան միջոցներն հետզհետէ սառա-
կացնելու մտադիր է:

Օսմանայէն և Մոսկուայէն հաղորդ-
ուած արժանահաւատ տեղեկութիւն-
ներէն կիմանալով թէ՛ կաթողիկոսական
տեղապահ Ամեն. Մակար որբաղան մայիս
27 ին մեկնելով Մոսկուայէն, 29 ին Բիշ-
նեւ հասեր է, և ինչպէս վաղուց ալ կը
կասկածուէր, դարձեալ կը կարծուի ե-
ղեր թէ՛ յաւաքիկա դարունէն առաջ Էջ-
միածին չպիտի ուղէ վերադառնալ:

Ամեն. Մակար որբաղանին Էջմիածնէն
այն երկար բացակայութիւնը անձնական
պատճառներէն աւելի քաղաքագիտական
պատճառներու վերընծայող շտաբը կը
գտնուին, մանաւանդ երբ նկատուի-
թեան առնուի Մոսկուայի մէջ բարձրաս-
տիճան անձանց կողմանէ առ ինքն եղած
ստէպայցելութիւնքն ու տեսակցութիւն.

Բը՝
Նիքօլա և Միքայէլ մեծ գ. քօներն, կայ-
սեր Արարիկ-պետը, Երեմի պատերազ-
մի պաշտօնեայ Միլիթին զօրապետը,
առաջակատակ ալադաւան հասարակու-
թեանց գործող վերապետու իշխան Բոն-
թաթուղէն, Կովկասու կառավարչպետ
իշխան Տօնտուքօֆ Բօրսաքօֆ, Հաս-
րակայ կըթուլեան նախարար Տելանեան,
ներքին գործող նախարար Տօլսթօ, Կոմս

Միքայէլ Լօրիս Մելիքեանց և այլ զանա-
զան բարձրաստիճան անձինք և մի քանի
մետրապօլիտը այցելութիւններ տալով
Մակար որբաղանի, Ն. որբաղանութիւնն
ալ փոխադարձ այցելութիւններ տուեր
է նոցա:

Բաց յայցանէ՛ թողութիւն Մակար որբ-
աղան կայսեր օժման հանդիսին ներկայ
է եղած, նաև երկու անգամ ալ կայ-
սեր կողմանէ արուած հանդիսաւոր կա-
շունքներուն տեղանկից գտնուելը և այս
տեսակ կաշունքներու յատուկ օսկեայ նը-
շաններ և օտացեր է:

Մակար որբաղանի թորգման է եղեր
միշտ՝ Մոսկուայի Սուրենեանց Տ. Յակոբ
առաջնական Աւագ քահանան, որ ամեն
տեղ ի միտին գտնուել է և նայպէս
օսկեայ նշաններու օտացման հաղորդ և
մասնակից է եղեր:

Մակար որբաղան Օսմ. պատուիրակ
Սերվէր փաշային ալ այցելութիւնն ըն-
դունել, և ինքն ալ փոխադարձ այցե-
լութիւն է տուել նմա:

Աւելորդ համարելով իշխանակել առ-
տանօր նաև շատ մը նշանաւոր ազգայ-
նաց այցելութիւնքն ալ Մակար որբաղան,
բոլոր ասանց մէջ մասնաւոր ուշադրու-
թեան արժանի են նախարար Տիլանեան-
նի, Բօրսաքօֆի և Բանթաքուղէնի յա-
ճախակի ըրած տեսակցութիւններն Մա-
կար որբաղանին հետ, յորս անշուշտ բա-
ւական կենտական և ծանրակշիռ խնդիր
ներ յուզուած լինելու են, որոց դիւա-
նագիտական հետեւեմքն եղած լինել կը
թուի նաև Մակար որբաղանի ալ ի Բիշ-
նէվ գեղերի վիճակագրական տնտեսութիւ-
նը կը պահանջէր որ Ն. որբաղանութիւնը
իշխմանին իւր պաշտօնին գլուխը գրա-
նուելով, եթէ հարկն իսկ պահանջէր՝
պատրաստ և գոտեպիտի լինէր՝ առանց
ու է արտաքին ակնկալութեան կամ ակ-
նածութեան՝ անվեհեր մաքաւելու յօ-
գուտ և ի պաշտպանութիւն աղագիտի ի-
րաւանց և շահուց:

Զրոյց կը շրջի թէ՛ Ս. Բէթէրպուր-
կէն Գ. Եղեանց Մակար որբաղանի կա-
թողիկոսական ընտրելութիւնը յաջող-
ցնելու համար՝ Պօլսոյ Հայ լրագրաց ո-
մանց ուղղեալ ջատագովական յօդուած.
ներ գրել ու շրջել առևեր է ի հրատա-
րակութիւն. բայց իմացուելով որ Տըփ-
զիսի երիտասարդութիւնն ևս դոցա դէմ
է ի պատասխանի խիստ քննադատական

յօդուածներ պատրաստած է հրատարա-
կելու, հետեւեալ ջատագովական յօդ-
ուածաց հրատարակութիւնը եւ թողու-
տուել է: Զայս իբրև լոկ զրոյց կը հա-
ղորդեմ, որոյ կարգէն է նաև հետեւեա-
լը՝ զորոյ տնտեսութիւնը չեմ կարող ե-
րաշխաւորել, իսկ բազմաց բերանն է այս
միջոցին:

Իբր թէ Կոմս Միքայէլ Լօրիս Մելի-
քօֆ առած լինի վերջին օրերո իւր մտե-
րիմ մի անձի թէ՛ ինքն արժանի է Հա-
յոց ազգին մեղադրանացը, և ինչ որ ա-
ռեն տեղն է: Որպէս թէ վախճանեալ
Աղէքսանդր Բ. կայսրը իւր ձեռագրովը
մի ծրագիր պատրաստած է եղեր, որով
իւր հպատակ հայոց՝ իրեն տեղեկան
առհմաններուն մէջ բաւական ընդարձակ
արտօնութիւնք և իրաւունքներ տալէ
դատ, նաև արտառահման գտնուող Հա-
յոց համար ալ բաւական նպաստաւոր ա-
ւաջարկութիւններ կան եղեր: Վախ-
ճանեալ կայսրն այս ծրագիրը յանձնած
է եղեր Կոմս Մելիքօֆի՝ որպէս զի աչ-
քէ անցընէ, խորհրդածէ և գիտողու-
թիւնը եթէ ունի՝ նշանակէ և աւելա-
ցընէ առ աղ, նայն իմաստիւ և ուղղու-
թեամբ աւելի լաւ և կատարեալ ծրագիր
ը պատրաստելու համար:

Կոմս Մելիքօֆ փափաքելով որ քիչ մը
երկարօրէն խորհրդածութեամբք աւելի
աղէկ բան մը պատրաստէ Հայոց համար
և բաւականին լաւ ուղղութիւն մը տայ
իշխալ ծրագրին, ուստի և զայն մի քա-
նի օր կուշացնէ, և ահա յանկարծ Կայ-
սեր անտկնունելի վերջին դաւաճանու-
թեան և սպանման դէպքը վրայ հասնե-
լով, Կոմս Մելիքօֆի քովը կը մնայ ա-
ռանց ու է հետեւանաց իշխալ ծրագիրը,
որ բուն իսկ վախճանեալ Աղէքսանդր
կայսեր ձեռքը գրուած է եղեր:

Զայս՝ ինչպէս ասացի՝ առանց ստու-
գութեանը երաշխաւորելու՝ սոսկ իբրև
զրոյց կը հաղորդեմ, զի կարի՝ իսկ դըժ-
ուարին է այսպիսի կարծեցեալ իրողու-
թիւն մը համաձայնեցնել այն ստուգա-
գոյն կարծեաց և ահաւորապէս տարած-
ուած այն համոզմանց թէ՛ Հայոց Ազգին
բարեւոյն ամենէն մեծ և սխերիմ թըշ-
նամին՝ նոյն ինքն Ռուսիա է, որոյ խա-
ւարային մեղքնայութիւնքը եթէ չը լի-
նէին, Հայը վերջին հրապարակութեանէն
շատ աւելի տարբեր դուրս կենէին քան
թէ ինչ որ եղած են այժմ:

Կիրակի օր Ազգ. Տնտես. խորհրդոյ Ա. տնտեսագետ Միհրան էֆ. Սեթեան՝ չորս հինգ հայազգի գլխավոր ճարտարագետաց հետ Սամթիոյ թաղն երթալով, քստ օրինի նկատողութեան առած է թաղին Ս. Գեորգ եկեղեցւոյ շինութեան Յանձնաժողովոյն և թաղ. խորհրդոյ կողմանէ Ազգ. Վարչութեան ներկայացեալ կառուցուելիք նկեղեցւոյ յատկապէս ծրագիրը:

Շինութեան յանձնաժողովն, թաղ. խորհուրդը, ճարտարագետաց խումբը և Սեթեան էֆ. միասեղ ըլլալով, հա. մասորհարդ. նիստ կազմած են ընդ նա. խաղաղութեամբ Գեր. Հմայեակ արա. զանի Դիմաքեան, և իբր 3 ժամ եկեղեցւոյ կառուցման ձևին և այլ հանգա. մասաց վրայ խորհրդակցելով, վերջապէս բարեփոխութեամբ ընդունած են ճարտարագետ Պետրոս էֆ. ի պատրաստած ուրուագիծը:

Նորայէն եկեղեցւոյ ընդարձակութիւնը պիտի ըլլայ հին հիմանց վրայ հաս. տառելով՝ 32 կանգուն երկայնութիւն, 28 կանգուն լայնութիւն և 15 կանգուն բարձրութիւն հանգերձ զանգակարանով, և մէջ աղերն առանց օրինի պիտի բարձ. րանայ շէնքը. երկու վերնատուն կանանց համար, եկեղեցւոյ գրան կողմը համակ քարակալի (օղբա թաղի) և այս բարեփո. խութեամբ 4000 լիտայէ աւելի գումար մը ծախս ըլլալով, ընդհանուր ծախս ո. րոյած են 6000 անկի:

Սամթիոյ թաղական խորհուրդը ի պատիւ օոյն աւուր գումարման վայելուչ սեղան մ'ալ տուած է իւր մեծարելի հիւրոց թաղին Ն. Վարդուհեան վարժա. րանին մէջ, և ի ժամ ճաշուն Գեր. Հը. մայեակ Սրբազան Դիմաքեան ամօքիչ լեզուաւ Առաւմտ. բարեբարութեան ո. ղորմութիւն և յաջողութիւնը խնդրած է ձեռնարկելիք եկեղեցւոյ շինութեան գործոյն, օրհնելով Հայոց ազգն և Ազ. գին բարեբարները, մտղթելով Սամա. թիոյ ժողովրդեան անյողգողգ օրոտ, միաբանութիւն և եղբայրութիւն, միան. գամայն շնորհակալութիւն յայտնած է Տնտեսական խորհրդոյ Առաւմտ. Մ. էֆ. Սեթեանի և Հայազգի ճարտարա. պետաց որ աշխատութիւն յանձն առնե. լով շինութեան նախնական խորհրդակցու. թեանց մէջ իրենց փորձառու խորհրդնե. րով օգնեցին, Մ. էֆ. Սեթեան հօս փո. խաղաղ շնորհակալութիւն յայտնելով, ի. րեն և Հայազգի ճարտարագետաց իրենց պարտքը կատարած ըլլալին յայտնած է:

Ազգ. Տնտեսական խորհուրդը քստ օ. րինի իւր քննութեանց վերջնական տեղե. կագիրը այնօրեայ Ազգ. Քաղաքական ժողովոյն պիտի ներկայացնէ, և յայտնայ որ այս շաբթու հրաման տրուի Սամա. թիոյ Ս. Գեորգ եկեղեցւոյ շինութեան ձեռնարկելու:

Անշուշտ ենք՝ որ Սամթիոյ պատուար. ժան հասարակութիւնը յարատե միա. բանութեամբ և եռանդուն ազուլ պի. տի ձեռնարկէ շինութեան մեծ գործին, Առաւմտ. և Ազգը իրենց օգնական ու. յենալով:

Մ. Չերազ էֆ. Ազգ. Ժողովոյ ատե. նագարութեան պաշտօնը պատճառելով Ուսումն. խորհրդէն հրաժարական զրկե. ր է:

Պէրպէրեան վարժարանի արցանակա. բաշխութեան հանգէր պիտի կատար ուի յառաջիկայ կիրակի օր վարժարանին պարագին մէջ:

Պէրպէրեան վարժարանի ուսումնա. ւարտ աշակերտաց թիւը 6 ի կը հասնի այս տարի:

Ազգային Ժողովոյ Ը. նիստէն դերրորդ. բացակայութիւն ունեցող Երեսփոխանք են:

Կարապետ էֆ. Աղարտմանեան
Տիգրան » Կիւմիւշկերտանեան
Միհրան » Պահէգարուեան
Սահակ » Ապրո
Յովհաննէս » Նուրեան
Սեպուհ » Մաքսուտեան
Դրիգոր » Շամսանեան
Նշան » Գարագաշեան
Դ. բացակայութեամբ հրաժարեցուց. եալ:

Տօքթ. Կ. էֆ. Հիւնքեարպէյէնեան

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Աղէքսանդրիայէն յուլիս 23 թուով զարնուած հեռագիր մը 22 ի քօլերայի հեռուեալ ցանկը կը հաղորդէ:

Գահրէ	381 մեռեալ
Կիզէ	33 »
Շիպին-Գոմ	93 »
Տիմիթ	43 »
Թանթա	23 »
Մանուրա	47 »
Սամանութ	40 »
Աղէքսանդրիա	օչինչ
Ուրիշ տեղեր	402 »
Ամրող	672 մեռեալ:

— Աղէքսանդրիայէն հասած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ՝ քօլերան ժողովրդեան ամեն դառուն մէջ կատ. րած կընէ, սակայն բնիկ ժողովրդեան աղքատ դասուն մէջ աւելի շոհեր կը պատճառէ: Աղէքսանդրիա և անդիպ. կան բանակը մինչև ցարդ քօլերայէ դերձ են. սակայն զինուորական շրջանակին մէջ քօլերայի դէպքեր պատահեր են. այս շրջանակը Աղէքսանդրիոյ շուրջը դըժ. ուած է:

— Մարաքաղաքիս առողջապահական ժողովը իւր վերջին ն. տին մէջ սկզբամբ օրոշեր է երրորդ քարանթինա մը հաս. տառելու համար, որոյ տեղը սահմանե. լու համար յանձնախումբ մը կազմուեր է, որոյ անդամ են Տիքօրն, Սէքուլիս և Մէմուհէ պէյ Բօրիչկները: Թանձնա. խումբը Հաօքոս պիտի երթայ, Մեծ ե. պարգոսին կողմանէ ծովային գործոց պաշտօնէութեան հրամաններ զրկուեր են, առողջապահական ժողովին տրամադ. րութեան ներքե նոր շտաբներ զնե. լու համար, Եգիպտոսէն եկած նաւերը 10 օր քարանթինայի ենթարկուած են միշտ, որ ի պահանջէ հարկին 15 օրուան պիտի վերածուին:

— Պէրսութի և Չիլաւիոյ քարանթի. նաներէն հասած լուրերը յիշեալ քաղա. քաց առողջապահական վիճակը գահա. յաջիչ կը հրաւարակեն: Աղէքսանդրի. այէն յուլիս 23 թուով զարնուած հեռա. գիր մը կը ծանուցանէ թէ Գահրէի մե. աւելոց թիւը շատնալուն պատճառաւ՝ զօրագետ Վաւտի նախագահութեամբ յատուկ յանձնախումբ մը կարգուեր է, որոյ պաշտօնն է առողջապահական ամեն միջոց ստիպողաբար ի գործ դնել քօլէ. րայի դէպքերը նաւազեցնելու և Եգիպ. տոսի միւս երկիրները ծաւալել թայլ չը տալու համար:

— Աղէքսանդրիայէն զարնուած և Ֆի. կորօ լրագրին մէջ հրատարակեալ հե. առգրի մը նայելով, Անդղիտցի սպայներ Նեղոսի և ջրանցքներու եղերքները պը. տրտելով շարունակ ջուրին երեօը ծա. ծանօղ կենդանիներու դիակները խօրերը թաղել կուտան: Կառավարութիւնը կո. տարեալ անտարբերութիւն կը ցուցնէ, առողջապահական ամեն միջոցները եւ. րօպացիները միայն կը խօհին և կը գոր. ծագրեն:

— Պոմպայի մէջ ալ քօլերան հետըզ. հետէ կը ծաւալի. վերջնութեւ շաբթու մէջ քօլերայէն 32 դէպք պատահեր է, Հնգկատանէն Եգիպտոս գացող նաւե. րը քարանթինայի պիտի ենթարկուին:

— Մալթայի կառավարութիւնը օրո. շեր է հեռուեալ երկիրներէն Մալթա ե. կող նաւերը քարանթինայի ենթարկել ըստ հեռուեալ կարգացոյցի:

Ալժերիայէն	46
Աւստրա-Հունգարիայէն	46
Կիպրոսէն	44
Միջերկ. Գաղ. նաւահանգիստներէն	46
Եւրոպայէն	40
Սպանիայէն	44
Տրիպոլիոյ նաւահանգիստներէն	44
Թունիսի նաւահանգիստներէն	46
Եւրոպայէն և Ասիայէն. Տաճկաստանէն	44
Պէրսութէն	21

— Ռուսական դեռպան Պ. Նելիտօֆ Բ. Դրան նախարարաց և բարձրաստիճան անձանց պաշտօնական այցելութիւններն ընդունեց:

— Ֆիլիպէի նաւատնէի Կլաւ լրագիրը կը գրէ թէ Անդրիանուպոլսոյ կառավա. րութիւնը Աւստրիական թղթաբերով հասած խել մը հեռագիրներ զբաւեր է:

— Բիւսթէմ փաշա Վիլպատ հասեր է, սւր գացած էր ջուրերը մոտելու համար:

— Սօֆիայի լրագիրները կը գրեն թէ ամօրոյ 13ին 46 աւազակներ առաջնոր. դութեամբ Չլաք Բէհլիվանի Սէվիլիօ. թրնովայի ճամբուն վրայ խումբ մը ճամ. բորդներու հանդիպելով, յոռից ցզուլի կողոպտեր են զանոնք:

— Ֆիլիպէէն յուլիս 21 թուով կը դը. րեն թէ՝ յիշեալ քաղաքին շրջակայները ծաղկի հիւանդութիւն ծագելով երեսուն և հինգ աղայ մեռեր են:

— Սօֆիայի կառավարութիւնը Ֆի. լիպէի կառավարութեան ծանուցեր է թէ Արևելեան-Ռուսիայէն Պուլաւրիա գացող ճամբորդները Շիպայի կամ Վա. կարէի կիրճերէն միայն անցնելու իրա.

ուսնք պիտի ունենան՝ ուր բաշխական քննութեան պիտի ենթարկուին :

— Վեհ. Սուրբաւին հրամանաւ ասքթ. հաճի էջրէֆ էֆ. երկու շահանաւ քի. աս պիտի մեկնի : Արշակապետութի մէջ գտնուած պատերազմական 5 նաւերու ալ հրաման եղաւ քիսս երթալու , ուր պէտք եղած հրահանգը պիտի ընդունին էջրէֆ էֆ. էն :

— Միւթօյի հարցաքննութիւնը վերջացան : քննիչ գաւառաւոր այս հաշակաւոր գործին վերաբերեալ տեղեկագիրը պատ. րաստեց զայն գաւառաւորին ներկայացնելու համար , որով Ստեփան և Դանիէլ , Միւթիա և Գամպուր Նիքօլի անուն չորս անձանց իբր անմեղ արձակուելը պիտի խնդրէ :

Յոր կըսէ թէ Պահրի փաշա հարցա. քննուելով , ինչ մը գալթակողական գէպ. քեր երևան ելած են :

— Մեծ Եպարգոսը ներքին և արտա. քին գործոց և արգարութեան նախա. րարները կայսր. թանգարանը պարտելով տեսնուած բարեկարգութեանց մասին իրենց գահանակութիւնը յայանցին թան. գարանի վերաբերուչ համար պէյին :

Համարի պէյ իւր վերջին ճամբորդու. թիւնէն մեծաքանակ հնութիւններ հետ բերած է :

— Մարաքաշաքիո ըստմանական գեա. պան Պ. Մամրօեէնի վեց շաբթուան հրա. մանաւ Պալքէշ կուղևորի :

— Վերթօրիա Թագուհւոյն աղջիկը ,

Պետթրիա իշխանուհին Գաղղիոյ շուրերը գացեր է :

— Պէլկրատի առաւական գեապանը Ա. ղէքանգը կայսեր կողմանէ նամակ մը ներկայացուցեր է Միւթ թագաւորին , որով կայսրը շնորհակալութիւն կը յայտ. նէ իւր թագադրութեան հանգիստին աւ. թիւ թագաւորին կողմանէ պատգամա. ւորութիւն մը ղրկուելուն համար : Թա. գաւորը ի պատիւ գեապանին փառաւոր ճաշ մը տուեր է :

— Պալքէշէն զարնուած հեաադրի մը նայելով , պալլարական զինուորական վարչութեան մէջ մեծագումար գողու. թիւներ եղած կը կարծուի , նաւերու հրամանատար նաքովի բանտարկուեր է , բազմութիւ առաւ պայներ ալ քննու. թեան ենթարկուեր են :

Պալլարիոյ գիւղացւոց նիւթական վի. ճակը շատ գէշ կը նկարագրեն . յաւա. ջիկայ ձմեռ ուղի երկիւղ կայ :

— Գորա Եօրկէվիշ իշխանին՝ Գորա. տաղի իշխանին աղջկան հետ ամուսնու. թիւնը սեպտեմբեր ամսոյ մէջ ի Փարիզ պիտի կատարուի . իշխանը երկու միլիոն ռուբլի օժիտ կընդունի :

— Աղէքանդրիայէն քօլերայի նկատ. մամր յուլիո 26 թուով Վազըթի հասած մասնաւոր հեաադրի ,

Գահիրէ	627 մեաւալ
Կիզէ	68 »
Տիմիւթ	8 »
Թանթա	5 »

Սամանութ	48 մեաւալ
Մահալէի քէպիր	66 »
Մանուարա	7 »
Սուէիշ	1 »
Իսմայիլիա	1 »
Յըքը Էլ Չիտա	1 »
Ապուամաճ	1 »
Պէհա	1 »
Ուրիշ տեղուանք	64 »

— Պաշտօնական աղագ մը կը ջրէ ե. րէկուան Վազըթի տուած և մեր արտա. տպած աշխարհ թէ՛ Տարտանէլի մէջ քօլերա ծագած է :

— Տարտանէլի տաղլապահիկ բժիշ. կը յուլիո 26 թուով մարաքաշաքիո ա. աղջկան հետ իսթանբուլ հետեւեալ հեաադրը ուղղած է :

« Տարտանէլի տաղլապահի վիճակին նկատմամբ եղած տխուր զրօյցները կա. տարեւապէս անհիմն են . քողքիս և շըր. ջակայից մէջ հիւանդութիւն չկայ և ա. աղջկան վիճակը շատ լաւ է . տեղւոյս կաւալարին ալ ներքին գործոց պաշ. տօնէին ուղղեալ հեաադրով մը այդ զը. րօյցները պիտի ջրեն :

— Վազըթ Վանայ մէջ տեղի ունեցած ժողովրդային յուզման վրայ խօսելով կը. րէ թէ՛ օտար թերթեր եղելութիւնը չափազանցելու մասնաւոր եաւանդ մը կը ցուցնեն , և թէ անոնց պատմածներուն հազիւ թէ կէտը պատահած է , այն ալ շնորհիւ օտար թերթաւորութեանց :

— Որպէս զի Ժամանակ չահիր :

— Վճառեկ տտեանը չը կրնա՞ր տնայարտ ըլլալս հասկնալ :

— Ոչ , վճառեկ տտեանը արդէն դատաւած իրն. գիրները նորէն չը քննեն , միայն կատուգէ թէ , օրէն. քը կէս առ կէս գործադրուած է , եթէ դատաս. տանիկամ հարցաքննութեան մէջ օրինաց տաւին և ոգ. ւոյն դէմ վճիւռ տրուած է , կը ջնջէ զայն , տակից անդին բան մը չէ կարող ընել , ուստի Լօրիօ ազատելու համար , յայտերնիդ այդ տտեանին վրայ բնաւ մի դնէք :

— Ուրեմն Պ. Տէրվօ , եթէ աղերսագիրը չստորագ. րեմ , ապահովագէտ պիտի գլխատուիմ :

Փաստաբանը չպատասխանեց և վայրկեան մը լաւա. թիւն տիրեց . քիչ մը վերջ , Պ. Տէրվօ խօսքին թելը ձեւք առնելով , ըսաւ .

— Կրցի՞ զձեզ համադել Լօրիօ .

— Ոչ :

— Կը մերժէ՞ք ստորագրել :

— Կը մերժեմ .

— Աղէկ մտածեցէք , այդ բաւը ձեր մահուան դա. տալըճիւն է :

— Եթէ ներուս խնդրեմ իոկ , նորէն չպիտի մեա. նիմ , օր մ'աւաջ ըլլայ , աւելի աղէկ է :

Փաստաբանը նոյն օրը չպնդեց , բայց նոյն իրիկուն նապօթի այցելութիւնն ընդունեց և հետեւեալ օր դարձ. եալ Լօրիօն տեսնել եկաւ , որուն պատմեց նորաւի աղջ. կան հետ ունեցած խօսակցութիւնը :

— Ես ալ կը ճանչնամ մարգաթաւանը , միմեաց մը. օւլօճաւը , բայց արդարութեան դիւրութիւն չպիտի ընծայեմ օր անօր օձիքը ձեւք ձգէ :

Այս մասնաւոր հադին տաքնապի մը մէջ ձգեց զինք :

Այդ մասին Պ. որ Վալթմարէ տեղեկութիւն խնդ. րեց , որ իրեն ըսաւ :

— Հանգարտեցէք , զաւակս , բողոքագիրը գեա չէ մերժուած և եթէ մերժուի անգամ պէտք չէ վհատիլ , Հանրապետութեան նախագահն կրնայ աղերսագիրն ըս. տորագրել :

Ինք իր ըսած խօսքերուն բնաւ չէր հաւատար , բայց խեղանդամն այնչափ տխուր և վհատեալ էր օր , այս բաւերը իբր յուսոյ նշուլ մը , միւթաւորանք մ'անօր ուղ. ղեց :

Նապօթ , ինքզինքէն բաւարարին դուրս ելած , մեկ. նեցաւ :

Եւ օրովհետեւ կերերակար , պատերը կը բանէր և հաղիւ կրնար քըքուել , Պ. որ Վալթմար անօր հետ մէկ. տեղ դուրս ելնելով , պահնօրդ մը կանչեց .

— Մինչև վար օրիորդին ընկերացէք :

Եւ երբ Նապօթ կը հեաւանար , դատաւորն ետեւէն նայելով կը մըմաւոր :

— Խեղճ հիմնալի աղջիկ :

Ե.

Ինչ եղած էր Լօրիօ և ինչ խորհրդածութիւններ կընէր այս պահուն :

Մինչև վերջին օրը , մինչև այն վայրկեանն ուր եղեա. նագառ տտեանէն ի մահ գատապարտեալ դուրս ելաւ , յաւատհատած չէր դեա , պատաւաւորութեանը մասին

